

X 86956

„Apró cseppekből lesz a zápor”

Bakonyi Géza emlékkönyv

Szegedi Egyetemi Kiadó
Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó
Szeged, 2008

X 86956

Szerkesztette
Hegyi Ádám és Simon Melinda

SZTE Egyetemi Könyvtár

J000694505

Lektorálta
Zvara Edina

Címlap
Csécsei Károly

Tipográfia, technikai szerkesztés
Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó

A kötet kiadását az SZTE Bölcsészettudományi Kara,
az Egyetemi Könyvtár és
a Szegedi Egyetemi Kiadó támogatta.

ISSN 1788 2869
ISBN 978 963 7356 77 3

© Szerzők
© SZEK JGYF Kiadó

Kiadó:
Szegedi Egyetemi Kiadó
Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó
Felelős kiadó: Pitrik József menedzserigazgató

Nyomdai és kötészeti munka:
Opár Bt. Budapest
Czakó Győző ügyvezető

X 86956

Tartalomjegyzék

Előszó	7
Mader Béla: In memoriam Bakonyi Géza (1950–2007)	9
Varga András: Clusius magyarországi flóraskönyve (1583)	15
Monok István: A kora újkori Magyarország olvasmányműveltségéről. Részmerleg egy hosszú alap kutatás eredményeiről	23
Zvara Edina: A Listi-család tagjainak könyvei	45
Hegy Ádám: Magyar vonatkozású kéziratok források Bázelen 1660–1798 között. Egy kutatás eredményei	71
Simon Melinda: Funkciótlan vagy funkcionális? Nyomdászjelvények mint könyvtárápületek díszítőelemei	95
Sándor Klára: Vissza a természeteshez	117
Z. Karvalics László: „A monitor a festővásznak.” A számítógépes művészet magyar úttörőjéről	129
Szűcs Viktor – Vida Andrea: Web2.0 – a könyvtárak világában	137
Simon Melinda: Elektronikus források a kiadói és nyomdászjelvények tanulmányozásához	159

Zvara Edina

A Listi-család tagjainak könyvei

A 16–17. századi Magyarországon az erdélyi, nagyszebeni eredetű Listi-család¹ tagjai egyházi, katonai és politikai pozíciókat töltöttek be. Kapcsolatban álltak a korszak befolyásos személyeivel, jeles főpapjaival, főuraival. Ez a kapcsolat politikai, baráti és családi jellegű volt, példaként említhetjük Oláh Miklós esztergomi érseket, a Thurzó-, a Dóczy-, a Gyulaffy-, a Szécsi-, a Bánffy-, a Kecskés-, a Zrínyi- vagy az Esterházy-családot. A Listiek közül csak két személyről mondhatjuk el, hogy élete viszonylag jól ismert: a püspök Listi I. Jánosról² és a költő Listi Lászlóról – ez utóbbi személy azonban inkább hírhedt volt, mint híres, s miatta fogalmazott úgy a családtörténet egyik megírója, Kemény József, hogy ez a család „nagyra indult, de végre elaljasodott”.³

A család nyolc tagjának eddig öt intézményben – Szlovák Nemzeti Könyvtár, Turócszentmárton (Martin); Esterházy-könyvtár, Kismarton (Eisenstadt); Nemzeti és Egyetemi Könyvtár, Zágráb (Zagreb); ELTE Egyetemi Könyvtár, Budapest; Ferences Műemlékkönyvtár, Gyöngyös – összesen 41 kötete került elő. Ezt a possessorbejegyzések igazolják: Ferenc (13), I. János (13), II. János (1), III. János (3), IV. János (5), Mihály (1), Sebestyén (3), Tamás (2). Érdekes módon Listi Lászlónak eddig egyetlen olyan könyve sem ismert, amelyben a neve szerepelne.

A bejegyzésekből az esetek többségében nem derül ki, hogy a könyveket a családtagok egymásra hagyták volna. Csak néhány olyan könyvet ismerünk, amelyben több családtag neve is szerepel. Említésre méltó Listi Ferenc, aki valószínűleg nem állt kapcsolatban Zrínyi Miklóssal, de könyvei közül hét mégis a csáktornyai könyvtárba került talán Listi III. és IV. János által, akik a bán familiárisai voltak. Majdnem minden esetben csak Ferenc neve szerepel a kötetekben; ez alapján feltételezhetjük, hogy egyes családtagok talán mégis hagyományoztak egymásra

¹ Nagy Iván: *Magyarország családai czímerekkel és nemzedékrendi táblákkal*. Budapest: Helikon, 1987–1988. 144–147. – Kemény József: *A nagyköpcsényi Listi család eredete, növekedése és hanyatlása*. Új Magyar Múzeum, (IV.) 1854. Junius, VI. füzet. 489–511. (A továbbiakban: Kemény 1854.)

² A legújabb, legpontosabb összefoglalás: Fazekas István: *A magyar udvari kancellária leltára 1577-ből*. FONS 2002/1–3. sz. 227–232. (A továbbiakban: Fazekas 2002.)

³ Kemény 1854. 493. – Listi Lászlóról az elmúlt néhány évben több irodalmi tanulmányt, regényt írtak, pl. Cseh Zoltán: *Én, Liszti László. Élet és irodalom*, 2005. 08. 21. – Eszenyi Miklós: *A méregkeverő gróf. Listi László, a XVII. századi sorozatgyilkos író*. Miskolc: Fashion Team, 2000. – Eszenyi Miklós: *„Könyörögj érettem lybanoni rózsá.” Gróf Listi László, a 17. századi bűnöző főúr*. Annales Universitatis Litterarum et Artium Miskolciensis, 2000. 172–175. – Kovács Sándor Iván: *Költő a mohácsi csatatéren. Listius László (1628–1662)*. Új Dunatáj, 2000/1. 30–33. – Szalay Károly: *A Listius-rejtély*. Lyukasóra, 1993/8. 22–23. – Szalay Károly: *A sátán helytartója*. Budapest: Nesztor, 1993.

könyveket. A kötetekben általában vagy csak a saját nevük szerepel, vagy egy családon kívüli személyé, esetleg egy intézményé (pl. Branyik György, Kecskés János, egy ferences vagy egy jezsuita rendház).

A tulajdonosok közül kevesen írtak a nevük mellé egyéb adatot; ebből a szempontból I. János emelhető ki, aki minden esetben a neve mellé írja tisztségét (pl. királyi kancellár, veszprémi püspök), s többször megmondja, hogy hol, mikor és mennyiért vette a könyvet. Ezek a sok különböző János azonosításakor is fontos adatok, habár az íráskép szinte minden esetben egyértelműen segít eldönteni, hogy melyik családtagról van szó.

A Zrínyi-könyvtárban a tizennégy Listi-tulajdonú köteten kívül még 22 kötet hozható kapcsolatba a családdal, annak ellenére, hogy nem szerepel bennük possessorbejegyzésük. A kötetek egy részében szerepel egy 'n^o' és egy szám, ami valószínűleg egy korábbi tulajdonos jelzete lehetett. Ugyanezt támaszthatja alá, hogy az így megjelölt kötetek ezen számok alapján vannak sorba rakva, nagyság szerinti rendet alkotnak, azaz egy rendezett könyvtár részét képezték.⁴ A fennmaradt Listi-kötetek⁵ között a legnagyobb jelzetszám a 91-es, s ez alapján feltételezhető, hogy a Listi-könyvtár hozzávetőleg száz kötetes lehetett.

Természetesen nem beszélhetünk egyik Listi olvasmányműveltségéről sem (talán Listi I. János és Listi Ferenc érdeklődéséről igen), hiszen ehhez túl kevés adat áll rendelkezésünkre egy-egy családtag esetében.

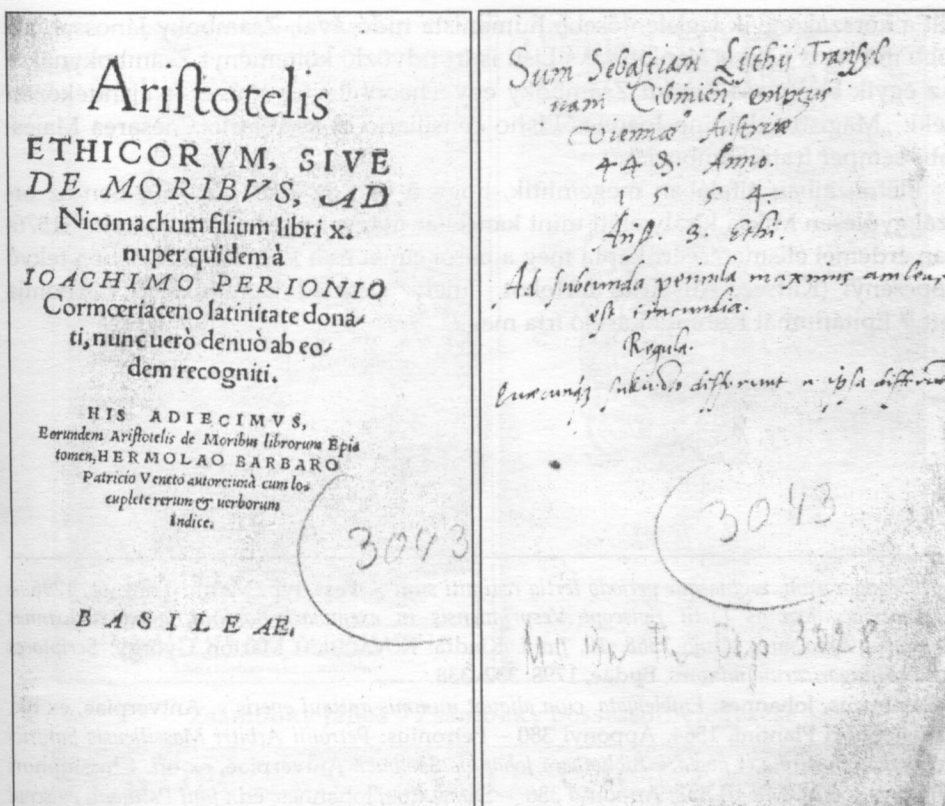
A családból elsőként *Listi Sebestyént* (+1560/1561) kell megemlítenünk, aki mint jegyző és írnok dolgozott a bécsi magyar udvari kancellárián. Tanára volt Szegedi Lajos, akit dicsérettel emleget *Evangelia Dominicalia ex tempore* című művében, melyet Listi I. János testvérének ajánlott.⁶

Három olyan könyve maradt fenn, melyben szerepel tulajdonosi bejegyzése: a Szlovák Nemzeti Könyvtárban egy, a kismartoni Esterházy-könyvtárban egy, s a Gyöngyösi Ferences Múemlékkönyvtárban is egy kötet. Mindhárom esetben neve mellé írta a beszerzés dátumát. A Stanislaus Hosius-kötete testvére, I. János által került Gyöngyösre, aki pedig egy ferences szerzetesnek, Mágócsy Jánosnak ajándékozta a könyvet – ez az egyik olyan ritka eset, amikor a tulajdonosi bejegyzés szerint is egy kötet a Listi-család egyik tagjától egy másikhoz került.

⁴ *A Bibliotheca Zriniana története és állománya*. Írták és összeállították: Hausner Gábor, Klaniczay Tibor, Kovács Sándor Iván, Monok István, Orlovsky Géza. Szerk. Klaniczay Tibor. Budapest: Argumentum-Zrínyi Kiadó, 1991. 27–28. (Zrínyi-könyvtár IV.) (A továbbiakban: *Bibliotheca Zriniana*)

⁵ Lásd: *Bibliotheca Zriniana*. Függelék III. A Listi család fennmaradt könyvei a Zrínyi könyvtárban. 547–548.

⁶ *Evangelia Dominicalia ex tempore versa per Sebastianum Listhium Transylvanum Cibiniensem*. Viennae Austriae, excud. Michael Zimmermann, 1553. RMK III 411 – LISTI, Sebastianus-BÜDY, Wolfgangus: *In commendationem libri carmen Sebastiani Listij*. A3b In: FABRI, Joannes Hailbrun: *Fructus, quibus dinoscuntur haeretici ...* [Viennae, Raphael Hoffhalter, 1558.] RMK III 5270

Listi Sebestyén possessorbejegyzése

A család hatalmát és hírnevét Listi I. János (+1577) alapozta meg. Fiatal korában különböző fejedelmi udvarokban szolgált, az azonban nem bizonyított, hogy Erdélyben Izabella királyné titoknoka lett volna.⁷ Később testvérével, Sebestyénnel együtt ő is a bécsi magyar kancellárián dolgozott. 1555-ben vette feleségül pártfogója, Oláh Miklós törvénytelen leányát, Oláh Lukráciát.⁸ Felesége halála után pap lett, előbb veszprémi (1568), majd győri püspök (1572) és főkancellár. Jeles mecénás és humanista volt, pártfogoltjai közül fia nevelője, Hugo Blotius emelhető ki, aki később a bécsi udvari könyvtár őre volt.⁹ Listi maga is írt, több latin nyelvű történelmi és költői műve ismert.¹⁰ Szoros kapcsolatban, barátságban

⁷ Fazekas 2002. 227.

⁸ Uo. 228.

⁹ Uo. 230.

¹⁰ Fő művei: *Commentariolus de coronatione Maximiliani II.* 1568. 8. sept. Posonii. Kiadta: Kovachich Márton György: *Solennia, inauguralia serenissimorum ac potentissimorum principum utriusque sexus, qui ex augusta stirpe Habsburgo-Austriaca sacra corona apostolica in*

állt a korszak egyik legjelentősebb humanista tudósával, Zsámboky Jánossal, aki több művét is neki is ajánlotta,¹¹ s Listi is írt üdvözlő költeményt Zsámbokynak.¹² Az egyik bejegyzés szerint Zsámboky egy Theophilactus-művet is ajándékozott neki: „Magistro domino Joannes Listio consiliario et secretario Caesarea Maies-tatis semper fratri Sambucj.”

Életrajzaiban általában megemlítik, hogy ő volt az első, aki 1569-ben az országgyűlésen Miksa király előtt mint kancellár magyar nyelven szónokolt.¹³ 1576-ban érdemei elismeréséért kapta meg a bárói címet és a Pozsony közelében fekvő köpcsényi (Kittsee, Ausztria) birtokot, amely a család legfontosabb központja lett.¹⁴ Epitáfiumát Kubinyi László írta meg.¹⁵

reges hungarorum, reginasque periodo tertia redimiti sunt ... Pest, typ. Matth. Trattner, 1796. – Adnotationes Joannis Listii Episcopi Vesprimiensis in exemplari Bonfinii, quod ei Joannes Sambucus dono misit Anno 1568. 10. Junii. Kiadta: KOVACHICH Márton György: Scriptores rerum Hungaricarum minores. Budae, 1798. 332–338.

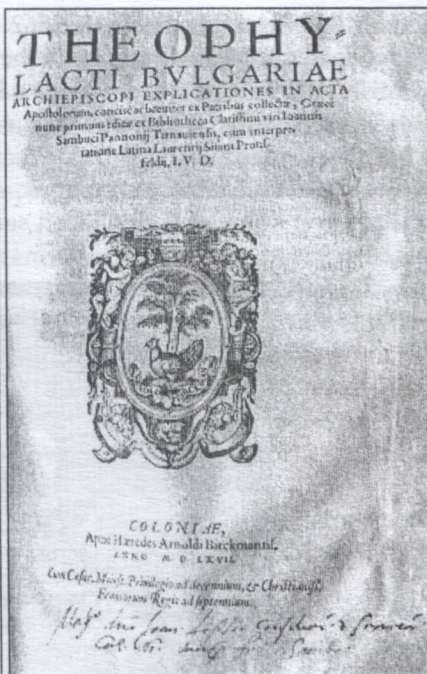
¹¹ Sambucus, Johannes: *Emblemata, cum aliquot nummis antiqui operis ...* Antverpiae, ex off. Christophori Plantini, 1564. Apponyi 380 – Petronius: *Petronii Arbitri Massiliensis Satyrici Fragmenta, restituta et avcta, e Bibliotheca Johannis Sambuci.* Antverpiae, ex off. Christophori Plantini, 1565. RMK III 532, Apponyi 386. – SAMBUCUS, Johannes, ed.: *Jani Pannonii episcopi Quinqve-Eccles: illius antiquis vatibus comparandi, recentioribus certe anteponeendi, quae vspiam reperiri adhuc potuerunt, omnia Opera Joannis Sambuci ...* Viennae Austriae, ex off. Caspari Stainhoferi, 1569. RMK III 585, Apponyi 432. – „De Te, Liszti, aki sohasem riadtál vissza a Múzsáktól, és akinek a költségén elterjednek e versek, szeretni fogsz Janus iránti buzgólkodásomért, és egyszersmind a Te rendedben levő emberekkel együtt a hazát, mely nincs még végveszedelemben, tudós iskolákkal segítsd, a tudósoknak busás és méltó jutalmat adj, hogy több olyan honfitársunk legyen, akik közérdekű dolgainkat támogatják és fölékesítik.” – Az előszó magyar nyelvű fordítása: *Régi magyar irodalmi szöveggyűjtemény I. Humanizmus.* Szerk. Ács Pál, Jankovics József, Kőszeghy Péter. Budapest: Balassi, 1998. 571. (P. Vásárhelyi Judit fordítása.)

¹² Listi üdvözlő költeménye Zsámbokynak: RANSANUS, Petrus; SAMBUCUS, Johannes, ed., comm.: *Epitome Rerum Vngaricarum velut per Indices descripta ... apud Mathiam Regem olim triennium Legato ...* Viennae Austriae, excud. Raphael Hofhalter, 1568. RMK III 448, Apponyi 349.

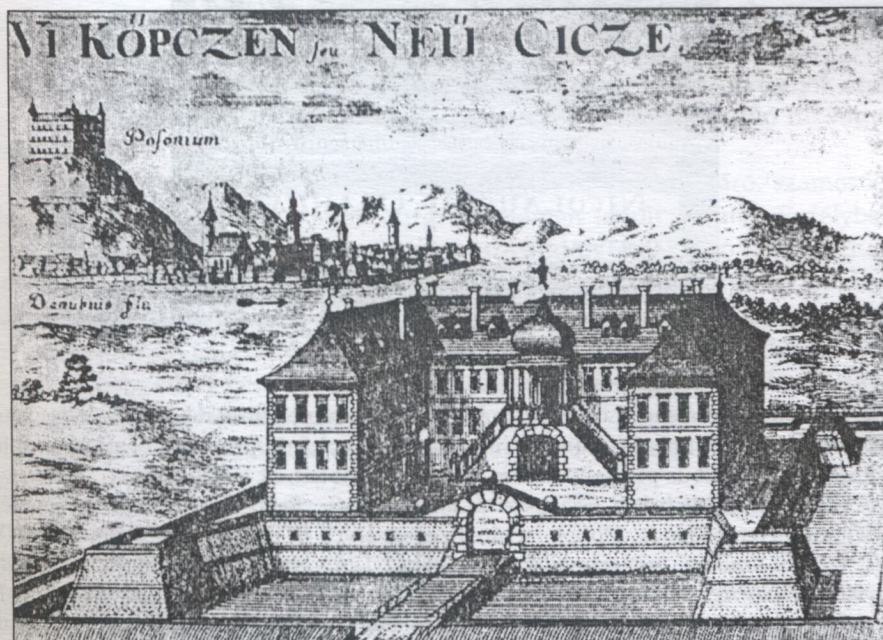
¹³ Szinnyei József: *Magyar írók élete és munkái.* VII. köt. Budapest: Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése, 1980–1981. 1290. (A továbbiakban: Szinnyei)

¹⁴ Fazekas 2002. 229.

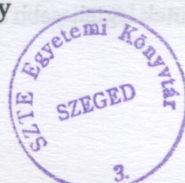
¹⁵ Kubini, Ladislaus: *Ioanni Listhio Pannonio Episcopo Iavriensi, Viro Summa Doctrina, Virtoteque Insigni. Anno M.D.LXXVII. Die 5. Mar. in vrbe Praga, metropoli Bohemiae, vita functo, Epitaphia nomine ciuitatum Septemcastrensium in Transylvania ...* Pragae, excud. Georgius Nigrinus, 1577. RMK III 664

Zsámboky János – Zsámboky possessorbejegyzése

Köpcsény

Oláh Miklós esztergomi érsek 1562. szeptember 14-én kelt végrendeletében külön rendelkezik bécsi és nagyszombati gyűjteményéről. Bécsben őrzött könyveit Listi I. Jánosra és fiára, II. Jánosra hagyta azzal a feltétellel, hogy tetszésük szerinti válogatás után a maradékot a nagyszombati tanulók kapják meg.¹⁶ Arról egyelőre nincs adatunk, hogy vajon hány könyv került a Listiekhez, s melyek ezek. Érdeemes azt is megjegyeznünk, hogy az eddig ismert Oláh Miklós tulajdonában volt könyvek¹⁷ egyikében sem szerepel egyetlen Listi-családtag tulajdonosi bejegyzése.

Oláh Miklós

¹⁶ „In domo mea Viennensi: Libros, quos hic Viennae in biblioteca mea habeo, lego Joanni Listhio et filio suo Joanni ea conditione, ut quos ex eis voluerit, pro se retineat. Alios autem studiosis Tirnaviensibus pro salute animae meae distribuam, ut ex eis discant.” – *A magyar könyvkultúra múltjából: Iványi Béla cikkei és anyaggyűjtése*. Sajtó alá rend. és a függelékét összeállította Herner János, Monok István. Szeged: JATE BTK, 1983. 56–57. (Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez 11.) – Szelestei N. László: *Oláh Miklós könyvtáráról*. In: *Program és mítosz között: 500 éve született Oláh Miklós: Az 1993. január 9–10-i kolozsvári megemlékezés anyagából*. Szerk. Mózes Huba. Budapest: Szent István Társulat, 1994. 51. (A továbbiakban: Szelestei 1994.)

¹⁷ Oláh Miklós könyveinek legteljesebb feldolgozására lásd: Szelestei 1994. 51–69.

Listi I. Jánosnak tizenhárom könyve maradt fenn: a kismartoni Esterházy-könyvtárban hét, Mártonban három, a Zrínyi-könyvtárban egy, Gyöngyösön egy, a budapesti ELTE Egyetemi Könyvtárban is egy kötet. Ahogy korábban említettük, az ő bejegyzései mondhatók a leginformatívabbaknak, hiszen minden esetben feltünteti rangját (pl. Joannis Listhij Transyluani Cibiniensis, Episcopi Vesprimiensis); és az is kiderül, hogyan jutott a kötethez (Vienne 2 Taller 1554, 20 febr.; Emptus Spira. 1570).

Valószínű, hogy kapcsolatban állt a ferencesekkel, támogatta őket: a Stanislaus Hosius-kötete Mágócsy Jánoshoz került, akitől az a gyöngyösi ferencesekhez vándorolt; egy bibliájában a körmöcbányai ferencesek bejegyzése áll (Conventus Cremnicz Fratrum Minorum), egy másik kötetében (Gergely pápa decretumai) pedig a pozsonyi ferencesek beírása olvasható (Conventus Poseniensis Fratrum Minorum). Ez utóbbi két kötet maradt fenn Turócszentmártonban, a Szlovák Nemzeti Könyvtárban. (1948-ban a csehszlovákiai államosításkor a szerzetesrendek könyveinek nagy részét Mártonba vitték.)

A Pietro Bembo-kötet bejegyzése szerint járt Padovában is, de sajnos nem derül ki, hogy mikor és miért: „Sum Joannis Listhij Transsiluani, Cibiniensis allatus dono Padua.”

Könyvei a 16. század első felében és a század közepén jelentek meg, s tartalmuk alapján egy humanista olvasottságú főpapra következtethetünk – e mögött részben talán Oláh Miklós hatása feltételezhető.

Listi II. János (1556–?) Listi I. János fiának életéről keveset tudunk: „hires törvénytudó, és az octavalis törvényszéknek Magyarországon ülnöke volt”.¹⁸ Lányának, Anna Rozinának Thurzó Szaniszló nádor volt az első férje.

Egy kolligátuma maradt fenn a Zrínyi-könyvtárban, mely valamelyik családtaghoz kerülhetett, talán a Zrínyi Miklóssal szoros kapcsolatban álló III. vagy IV. Jánoshoz.

Listi Ferenc (+1635) köpcsényi, prellenkircheni és kaboldi báró, szamosújvári főkapitány volt. 1616-ban a strasbourgi egyetemen tanult. Miután Erdélybe került, Bethlen Gábor fejedelem tanácsosa lett. „Midőn ennek első neje meghalt és második házasságra gondolt, alkudozásba kezdett a külfejedelmi udvarokkal s a brandenburgi választóhoz b. Listit küldte követségbe; ő nézte ki számára Katalin hercegasszonyt és elintézte tapintatosan a fejedelmi házasságkötések kissé kényes természetű előjátékát.”¹⁹ Bethlen 1629-ben kelt végrendeletében Listiről is megemlékezett.²⁰ Neki is fennmaradt egy műve, melyet apjának, Listi Istvánnak (+1625 k.), a legfőbb ítélőtábla assessorának ajánlott.²¹ Ezen kívül ismert Balthasar

¹⁸ Kemény 1854. 501.

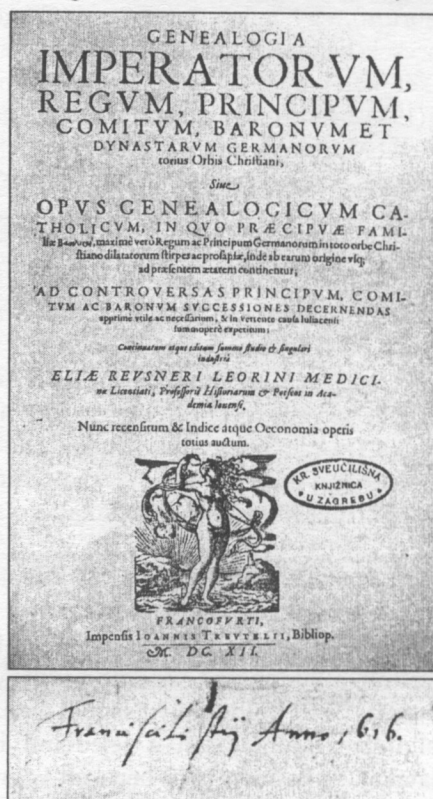
¹⁹ Szinnye 1289. – Kemény 1854. 505.

²⁰ „Listius Ferenc uramnak eő Nagyságának: egy aranyos kupát, egy violaszín virágos atlaccdolmányt veres virágos atlaccal bélelt.” Kemény 1854. 506.

²¹ *Quaestionum, praecipue politicarum, ex Agricola C. Cornelij Taciti collectarum fasciculus I. quem in illustri Argentinensium Academia Franciscus Listius L. B. in Kettsee, Prellenkirchen et*

Frisowitz strasbourgi disputációja, amelyben az elnöklő Matthias Bernegg Listi Ferencnek ajánlja a művet.²²

Listi Ferencnek szintén tizenhárom kötete maradt fenn: az Esterházy-könyvtárban 6, a Zrínyi-könyvtárban pedig 7 kötet. Sajnos általában semmilyen adat nem szerepel a neve mellett (két esetben egy-egy évszám: 1616 és 1622, ezek a beszerzés dátumai lehetnek), pedig fennmaradt kötetei alapján egy művelt ember lehetett, aki többször is tartalmaz, latin és német nyelvű jegyzeteket, idézeteket írt könyveibe. Majdnem minden könyve a 17. század elején (1603–1614 között) jelent meg, ami arra utal, hogy könyvtárának állománya naprakész volt. Két esetben a saját nevével kívül más családtag neve is olvasható: Listi IV. Jánosé és Listi Mihályé.

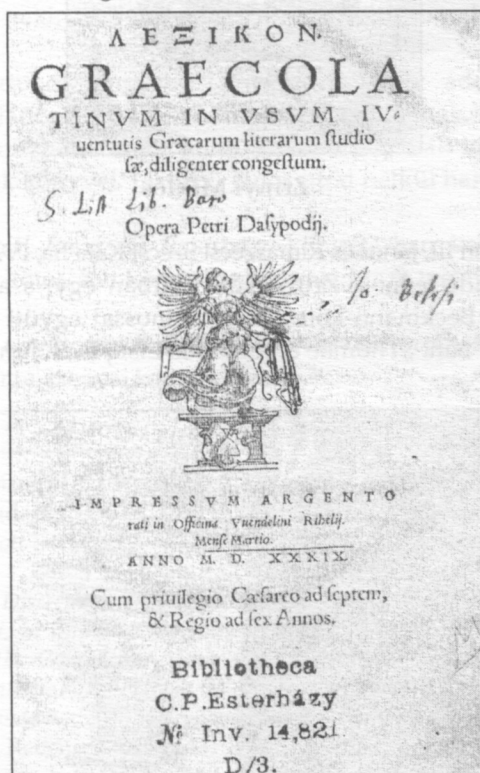
Listi Ferenc possessorbejegyzése

Kabold, etc. Moderante M. Mathia Berneggero, Historiarum in eadem professore ordinario, disquisitioni et examini subijcit mense Martio. Argentorati, typ. Johannis Caroli, 1616. RMK III 1178

²² Frisowitz, Balthasar: *Disputatio de Nobilitate, id est de Nobilitatis virtutibus, immunitatibus, privilegiis, et honoribus etc. Quam Summe Nobilissimo adjuvante in Inclulta Academia Argentoratensi, Praeside Viro Clarissimo, Dn. Matthia Berneggero Eloquentiae Profess. Pub. ... propugnabit die 9. Iunii, Author Balthasar Frisowitz, N. Vngarus ...* Argentorati, typ. Johannis Reppii, 1627. RMNy 1399, RMK III 1411, Apponyi 2020

Listi III. János (?-?) szoros kapcsolatban állt a Zrínyi-családdal, a bán bizalmasa volt, aki Vitnyédy Istvánnal és Guszich Miklóssal együtt 1662-ben tárgyalni a török elleni harcra buzdítani küldte a stájer rendekhez.²³ 1649-ben vette feleségül Rimaszécsi Szécsi Katát, Rimaszécsi Szécsi György és Homonnai Drugeth Mária leányát.²⁴

Három olyan könyve maradt fenn, amelyben szerepel tulajdonosi bejegyzése: a Zrínyi-könyvtárban egy, az Esterházy-könyvtárban pedig két kötet. Könyvei több másik személy tulajdonában is voltak korábban. Ebből a szempontból Conrad Gesner-kötetét érdemes kiemelni, hiszen a korábbi tulajdonos volt 1) Mossóczy Zakariás nyitrai püspök, jogtudós; 2) Branyik György írnok és káptalani jegyző; 3) majd Zrínyi Miklós (Sum Joannis Listij L. B. in Köpchen. Dono datus est liber iste a me suprascripto Ex. Comiti Nicolao Zrinio Croatiae Bano Domino meo Charissimo). A kötet végül visszakerült a csáktornyai bibliotékába.

Listi III. János possessorbejegyzése

²³ Kiad. Zrínyi Miklós válogatott levelei. Vál., a szöveget gondozta és a jegyzeteket írta Bene Sándor, Hausner Gábor. Budapest: Balassi, 1997. 122–124. p. (A továbbiakban: Zrínyi Miklós válogatott levelei)

²⁴ Testvérének, Szécsi Máriának Bethlen István volt az első, Wesselényi Ferenc pedig a második férje.

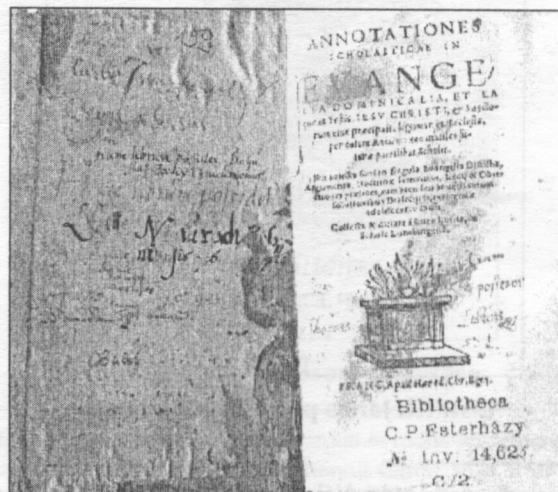
A Zrínyi-könyvtárban lévő Listi-könyvek nagy része tőle származik. Ezek vagy tőle, vagy halála után kerültek a bánhoz 1662–1664 között, ezért nem is szerepelnek az 1662-es összeírásban.

Zrínyi Miklós

Listi Tamás (?–?) Listi III. János és Rimaszécsi Szécsi Kata fia, IV. János testvére volt.²⁵

Két könyve maradt fenn: a Zrínyi-könyvtárban egy, s az Esterházy-könyvtárban is egy kötet. Beckmann-kötetébe IV. Jánossal együtt írták be a nevüket, együtt vehették 1656-ban: „Thomae et Johannis Listij L. B. Junioris Anno 1656. die 24 Julij. Constat 4 Fl.”

Listi III. Tamás possessorbejegyzése

²⁵ Kemény 1854. 511.

Listi IV. Jánost (†1676 k.) ifjabb Listi Jánosként említik, ő maga is így írta le nevét. Akárcsak apja, III. (id.) Listi János, ő is Zrínyi familiárisa volt. 1664. december 19-én grófi címet kapott. Királyi kamarás, magyar királyi fizetések tanácsos (1669. február 28.) volt.²⁶ Zrínyi 1661. augusztus 24-én Johann Ferdinand Porciánnak írt levelében védelmébe veszi rokonával, Listi László gróffal szemben, „akit az elkövetett kihágásokért fogságban tartanak, és ezek a kihágások – miként hírlík – a hűtlenség vétkének büntetésére, vagyis fejének és javainak elvesztésére juttathatják.”²⁷ Listi László elzalogosította javait, így azokat is, amelyek részben Listi Jánost is megilletnék. Zrínyi levelében IV. Jánost beajánlja Porciánnak, s kéri, „hogy azoknak a birtokoknak örökségét és azokat a javakat, amelyeket nagy pénzösszegért és értéken felül visszaváltandók lehetnének, a legszentebb felségtől elnyerhesse.”²⁸

Valószínű, hogy neki, IV. Jánosnak szól két Königsbergben megjelent könyv ajánlása.²⁹

A köpcsényi birtokot, amelyet 1576-ban a király adományozott a Listi-családnak, Listi IV. János 1676-ban eladta Esterházy Pálnak.³⁰ Talán ezzel a birtokos-váltással magyarázható, hogy a család több tagjának is a nádor kismartoni könyvtárába kerültek könyvei. Listi IV. János utód nélkül halt meg, s ezzel a Listi-család kihalt.

Öt könyve maradt fenn: az Esterházy-könyvtárban kettő, a Zrínyi-könyvtárban pedig három kötet. Két könyvében a család más tagjainak neve is szerepel: Tamásé és Ferencé.

Listi Mihály (?–?) nevű családtagot egyetlen családtörténet-író sem ismer. 1660-ban német hadititkár, a szepesi kamara fizette.³¹

²⁶ Állami (királyi és császári) tisztségviselők a 17. századi Magyarországon: Adattár. Összeáll. Fallenbüchl Zoltán. Budapest: OSZK, Osiris, 2002. 179. (A továbbiakban: Fallenbüchl 2002.)

²⁷ Zrínyi Miklós válogatott levelei, 122.

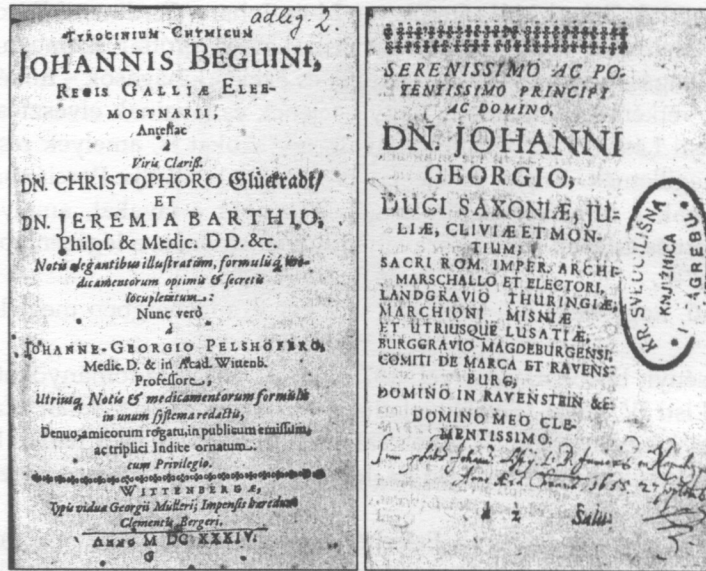
²⁸ Uo.

²⁹ Nagy, Stephanus: *Dissertatio Theologica Repellens Dogma Papisticum De Transsubstantiationem Panis et Vini, in corpus et sanguinem Domini in SS. Eucharistia. Quam Adjuvante Christi Testatoris gratiâ Concedente Veneranda Facultate Theologica in illustri Academia Regiomontana Praesidente ... Dn. Abraham Calovio ... praeceptore suo aetatem Venerando Publice ventilandam, et examinandam proponit Stephanus Nagy Keöszegino-Ungarus Autor et Respondens ...* [Königsberg], typ. Reusnerianis, 1643. RMK III 1606 – Kiss, Paulus–Kiss, Adamus–Locmann, Paulus–Czernack, Samuel: *Examen aetiologias m. Johannis Kicheri Tübinga-Würtenberg, quo rationes migrationis ejus in synagogam papalem neque veras, neque solidas sed falsas, atque leviculas esse, in illustri Academia Regiomontana sub praesidio ... dn. Abraham Calovii, s.s. theol. d. ejusdemque; professoris publici, fautoris et praeceptoris sui aevi ternum colendi disputationibus aliquot publicis ostenderunt Paulus et Adamus Kyssii Sarvariens., Paulus Lochmannus Tur., Samuel Czernack Bobotens. Pannonij autores et respondentes.* [Königsberg], typ. Johannis Reusneri, 1642. RMK III 6231

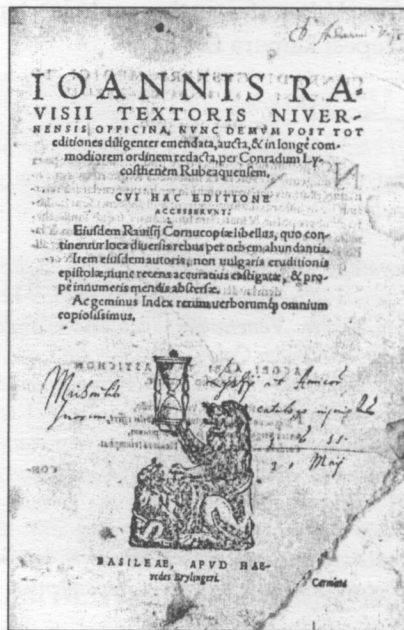
³⁰ Kemény 1854. 511.

³¹ Fallenbüchl 2002. 179.

Neve egy Ravisius Textor-kötetben szerepel, amely a Zrínyi-könyvtárban maradt fenn: „Michaelis Listii et Amicorum suorum catalogo inscriptus 1611. 31. Maij”, s a kötet később valószínűleg Listi Ferenchez került.

Listi IV. János possessorbejegyzése

Listi Mihály possessorbejegyzése

Listi Sebestyén könyvei

1. ARISTOTELES; PERION, Joachimus; BARBARUS, Hermolaus: Aristotelis Ethicorum, sive de moribus, ad Nicomachum filium Libri X. nuper quidem a Ioachimo Perionio Cormoeriaceno latinitate donati, nunc uero denuo ab eodem recogniti. His Adiecimus. Eorundem Aristotelis de moribus librorum epitomen ... Basileae, ex off. Bartholomaei Vesthemeri, 1545. [16], 482, [28] p. 8o

Kötés: bőr. – Poss.: Sum Sebastiani Listhij Transyluani Cibinien(sis) emptus Viennae Austriae 44 fl. Anno 1554. – A kötetben latin nyelvű jegyzetek vannak. – Martin, Sign. Bap. 3028

2. GELLIUS, Aulus: Auli Gellii noctes atticae. Accesserunt eruditissimi Petri Mosellani in easdem perdoctae adnotationes. Coloniae, Martinus Gymnicus, 1549. [48], 782 p. 8o

Kötés: fatáblás, vaknyomásos bőr. – Poss.: Sum Sebastiani Listhij Cibinien(sis) emptus Corona 75 den. Anno d(omi)ni 1556. (címlap r.) – Eisenstadt, Esterházy 14,808 D/2

3. HOSIUS, Stanislaus: Confessio fidei catholicae christiana ... denuo liber est recognitus. Viennae in Austr., [s. typ.], 1560. 2o

Kötés: bőr. – Poss.: 1) Sum Sebastiani Listhij Transyluani Cibinien(sis) 1560; 2) Sum Joannis Listhij Ep(iscop) i Jauriensis; 3) Fr. Joannes Magoczy. – Gyöngyös, Ant. 506

Listi I. János könyvei

1. BEMBO, Pietro: Petri Bembi Epistolarum Leonis decimi ... nomine scriptarum libri XVI. Placuit praeterea ejusdem authoris epistolas aliquot sanequam doctas adnectere. Videlicet ad Longolium III. Ad Budaeum II. Ad Erasmum ... Lugduni, excud. J. Giunta, [Th. Paganus], 1540. 462 p. 8o

Kötés: pergamen. – Poss.: 1) Sum Joannis Listhij Transsiluani, Cibinien(sis) allatus dono Padua (címlap r.); 2) Martinus Senthgothardinus dd Gratii 1553, 30 Febr. (uo.) – Eisenstadt, Esterházy 14,806 D/2

2. BIBLIA Sacrosancta Testamenti Veteris et Noui, e sacra Hebraeorum lingua, Graecorumque fontibus, consultis simul orthodoxis interpretibus, religiosissime translata in sermonem Latinum ... Tiguri, excud. Christ. Frosch., 1550. Pars 1. [22], 407 fol. – Pars 2.: CHOLINUS, Petrus: Ecclesiastici Libri, qui semper pro sacris libris ab Ecclesia habiti sunt et digni uisi qui legantur a pijs ... Sunt qui appellarunt Apocryphos, uocabulo rei forte non per omnia idoneo congruoue. Certe apud Hebraeos non habentur, apud Graecos reperiuntur: ex quorum editione summa fide et religione in Latinam iam recens uersi sunt a D. Petro Cholino Tugino. 99 fol. – Pars 3. ERASMUS Roterodamus: Novum Testamentum Omne, ad Graecorum exemplarium fidem, ad ueterem item aeditionem, Erasmi quoque Roterod. uersionem postremam ... 123 fol. 8o

Kötés: reneszánsz bőr. – Poss.: 1) Joannes Baichj; 2) Michaelis Baijcij Can(onici) Nit(riensis) et amicorum; 3) Con(ven)tus Cremnicz Fr(atr)um Minorum; 4) Sum

Joannis Listhij Transyluani Cibinien(sis) Vienne 2 Taller 1554, 20 febr.; Ioan(es) Listhius. – A kötetben latin nyelvű jegyzetek vannak. – Martin, Sign. Kr 1544.

3. BONIFACIUS, papa, VIII.: Sextus liber. Sexti libri argumentum Multis signatum sillabis: Quis capita quater centum Quadraginta octo dabis. Insignes sexto dedimus libro notiones. Ordinata summaria queque sociantur. Hic sub glosis textuales sunt diuisiones. Additiones plereque per cruces ++ signatur. Notabilia doctorum apte collocantur. Notate cum breuitate sunt glose succincta ... Lugd., opera Francisci Fradin, 1513. [2], CLXXIX, [3], III, [3] fol. 2o

Kötés: reneszánsz bőr. – Poss.: 1) Conuentus Psoniensis Fr(atr)um Minorum; 2) Sum Joannis Liszthij Ep(iscop) i Vesprimiensis Imp(eratoris) Rom(ani) Maximiliani per Hungariam Cancellarij Caes. Emptus Spirae 1570. – Martin, Sign. Fr 2861

4. BRUSONI, Lucius Domicus; LYCOSTHENES, Conradus, ed.: L. Domitii Brusonii Contursini Lucani, viri clarissimi Facetiarum exemplorumque libri VII. Opus quidem eximium, ac mirabili cum rerum tum sententiarum scitu dignissimarum atque iucundissimarum varietate refertissimum ... Basileae, ex officina Nicolai Brylingerii, [1559.] 494 p. 4o

Kötés: pergamen. – Poss.: Sum Joannis Liszthij Transsylv(vani) secretarij Imp(eratoris) Ferdinandi ... (hátsó kötéstábla, belül) – Zagreb, BZ 280. 449. kötet

5. BUECHINGER (BUCHINGER), Michael: Historia ecclesiastica nova. Qua brevi compendio, re sin ecclesia gestae, romanorumque pontificum a B. Petro usque ad Paulum III. describuntur ... Moguntiae, apud Franciscum Behem, 1560. [12], 159, [16] p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) NAUSEA, Fridericus: Ad Paulum III. pontificem max. Friderici Nauseae Blanci Campiani ... Romanorum, Hungariae, Boemiaeque, etc regis et archiducis ... regis ... Ferdinandi a sacris studijs et consilijs, etc. rerum conciliarium libri quinque. Lipsiae, in off. Nicolai Wolrab, 1538. [6], XL fol. – (Coll. 3.) PHIGIUS, Albertus: Apologia indicti a Paulo III. Rom. Pont. concilij aduersus Lutheranae confoederationis rationes plerasque, quibus eidem detrahunt, nuper in orbem sparsas ... Coloniae, [Hnr. v. Neuss], 1537. [42] p. – (Coll. 4.) THEOPHILACTUS de Achrida; SIFANUS, Laurentius, interpr.: Theophylacti Bulgariae archiepiscopi explicationes in acta apostolorum, concise ac breuiter ex patribus collectae, Graece nunc primum editae ex Bibliotheca Clarissimi viri Ioannis Sambuci Pannonij Tirnauiensis ... Coloniae, apud haer. Arnoldi Birckmanni, 1567. [8], 212 p. 2o

Kötés: pergamen. – Poss.: 1) R(everendo) D(omi)no Nicolao Olao Sereniss(imae) Reginae Hungariae etc. Secretario (coll. 3. címlap recto); 2) Mag(ist)ro d(omi)no Joan(nes) Listio consiliar(io) et secret(ario) Caes(ariae) Mai(estati) semper f(rat)ri Samb(uc)j (coll. 4. címlap recto) – A könyv elején latin nyelvű jegyzetek vannak. – Eisenstadt, Esterházy 15,748 L/8

6. EBER, Paul: Calendarium historicum ... Vitebergae, excud. Iohannes Crato, 1573. [21], 415, [46] p. 4o

Kötés: pergamen. – Poss.: 15 + 75 Praga. Ill(ustrissi)mo et Ecc(ellentissi)mo Domino meo Comiti Ioanni Listio et uxori nobilissime quam primum reuersurus franciscus Septala Humillimus <...> Capellanus se commendat (címlap r.) – A kötetben latin nyelvű jegyzetek vannak. – Eisenstadt, Esterházy 14,813 D/3

7. ERASMUS Desiderius, Roterodamus: Adagiorum opus Des. Erasmi ... exquisitiore quam antehac unquam cura recognitu. Basileae, ex off. Frobeniana ... apud Ioannem Heruagium, et Hieronymum Frobenium, 1528. [64], 962, [2] p. 2o
Kötés: fatáblás félbőr. – Poss.: Sum Joan(nis) Listhij Imp(eratoris) Ferd(inandi) Secretarij Hungar(iae) 1559. (címlap r.) – Eisenstadt, Esterházy 15,584 K/2

8. GREGORIUS, papa: Decreti huius amplissimum argumentum. Consaguinitatis et affinitatis arbor istic imprimitur. fo. ccclxxxv. Diuisiones domini archidyaconi hic reperiuntur. Adduntur biblie capita caractere textuali impressa. Pregnans tabula pro glosarum medullis in marginibus positis. Canonum congregatio perfecta sub indice fidelissimo. Varia carmina totam breuiter materiam complectentia ... Lugdunensi, per Franciscum Fradin, 1512. CCCXXVI, [22], XXVIII, [2] list. 2o
Kötés: reneszánsz bőr. – Poss.: 1) Sum Joannis Listhij Ep(isco)pi Vesprimien(sis) S(ancti) Imp(eratoris) Roman(i) Maximiliani per Hungariam Cancellarij etc. Emptus Spirae 1570; 2) Conuentus Poseniensis Fratrum Minorum. – Martin, Sign. Bak 2862

9. HOSIUS, Stanislaus: Confessio fidei catholicae christiana ... denuo liber est recognitus. Viennae in Austr., [s. typ.], 1560. 2o
Kötés: bőr. – Poss.: 1) Sum Sebastiani Listhij Transyluani Cibinien(sis) 1560; 2) Sum Joannis Listhij Ep(iscop)i Jauriensis; 3) Fr. Joannes Magoczy. – Gyöngyös, Ant. 506

10. IOVIUS, Paulus: Pauli Iovii ... elogia virorum bellica virtute illustrium veris imaginibus supposita, quae apud Musaeum spectantur, in libros septem digesta ... Basileae, [Petri et Perna], 1561. 592, [14] p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) IOVIUS, Paulus: Pauli Iovii ... descriptiones, quotquot extant, regionum atque locorum ... Basileae, [Petri et Perna], 1561. [16], 239 p. – (Coll. 3.) IOVIUS, Paulus: Pauli Iovii ... in qua situs regionis antiquis incognitus, religio gentis, mores, etc. Fidelissime referuntur. Basileae, [per Henricum Petri et Petrum Pernam], 1561. 180, [10] p. – (Coll. 4.) IOVIUS, Paulus: Elogia doctorum virorum ab avorum memoria publicatis ingenij monumentis illustrium ... Basileae, [Petri et Perna]. [16], 310, [10] p. 8o
Kötés: vaknyomásos bőr, egykor kapcsokkal. – Poss.: Magnifico Viro, D(omi)no Joanni Listhio, S(anctae) Ro(manae) Imperatriae et Regiae Maiestatis a Secretis, memoriae ergo; Georgius Albany et Chyrkey. d. d. (coll. 1. címlap r.) – Eisenstadt, Esterházy Zimmer IV. Kasten K

11. Sacerdotale ad consuetudinem Sacro Sancte Romane Ecclesie: aliarumque ecclesiarum: ex apostolicae bibliothecae ... scriptis, ad optatum commodum quorumcunque sacerdotum. Venetijs, Liechtenstein, Peter, 1567. 327 p. 4o

Kötés: bőr. – Poss.: Sum Joan(nis) Listhy Electi Ep(iscop)i Wesprim(iensis) Procancelar(ii) Hung(ari)ae 1569. – Superexlibris: J. L. E. Wes. 1569. – Eisenstadt, Esterházy 14,829 D/4

12. VADIANUS, Joachimus: Epitome trium terrae partium, Asiae, Africae et Europae compendiariam locorum descriptionem continens, praecipue autem quorum in Actis Lucas, passim autem Euangelistae et Apostoli meminere ... Tiguri, apud Frosch., 1548. [44], 524 p. 8o

Kötés: vaknyomásos bőr, egykor csatokkal. – Poss.: Sum Joannis Listij Trans(ilvanie)nsi Cibinien(sis), Anno Do(min)i 1553. mppa. (címlap r.) – A kötetben latin nyelvű jegyzetek vannak. – Eisenstadt, Esterházy Zimmer IV. Kasten C. Regal 3

13. VALERIUS Maximus; WERLERUS, Vitus, ed.: Valerii Maximi civis Romani De factis ac dictis memorabilibus exemplorum libri novem ... Lipsi, per Melchiarum[!] Lotterum, 1514. 135] ff. 2o (Coll. 1.)

Kötés: reneszánsz félbőr, csonka fatáblákkal. – Poss.: 1) 15+59 Sum Ioannis Listii S(ancti) Imp(eratoris) Ferdinandi Aug(usti) Secretarii Hungariae. (címlap r.); 2) Ex dono noi D. Joannis Listi de Köpché (uo.); 3) Collegii Poseniensis Societatis Jesu 1641. 16. Xbris (uo.) – Budapest, ELTE Egyetemi Könyvtár Ant. 0157

Listi II. János könyve

[ISSELT, Michael von]: Mercurii Gallobelgici, sive rerum in Gallia et Belgio potissimum, Ungaria quoque, Germania, Polonia, Hispania, Italia, Anglia, aliisque christiani orbis regnis et provinciis a Julio mense anni 1593. usque ad annum 1595. gestarum nuncii, tomus secundus. Quattuor libros: 7, 8, 9. et 10. comprehendens. Auctore D. M. Jansonio [pseud. = Isselt] Doccomensi Frisio. Coloniae Agrippinae, apud Godefridum Kempensem, anno 1595. 432 p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) ONOSANDROS: Onosandri Graeci auctoris De re militari, commentarius in latinum sermonem conversus, a Joachimo Camerario Pabepergensi, et nunc primum a filiis editus. Cum proemio ad D. Lassarum Swendium, et epistola ipsius lectu dignissima. Praeterea Francisci Petrarchae De officio et virtutibus imperatorum. Noribergae, (in officina Gerlachiana per Paulum Kaufmannum), 1595. 151 p. 8o

Kötés: pergamen. – Poss.: Magnifico domino, domino Ioanni Lysthio de Kepchen etc. Domino et patrono obseruandissimo. Viennae dono dedit Georgius Merse de Zynye. 1595. 9. Julij. (a címlapon) – Zagreb, BZ 215. 476. kötet

Listi Ferenc könyvei

1. AMMIRATO, Scipione; TACITUS, Cornelius: Scipionis Amirati[!] celeberrimi inter neotericos scriptores Dissertationes politicae sive discursus in C. Cornelium Tacitum; nuper ex Italico in Latinum versi, et cum toto rei politicae studiosorum orbe communicati. Quibus praemissae sunt ex eodem Tacito excerptae Digressiones politicae a Christophoro Pflugio, equite Misnico, viro imaginibus, et doctrina praeclaro, indicatae obiter amico studioso. Accessere seorsim ob argu-

menti similitudinem, summamque operis elegantiam De regis, ac regni institutione libri III. ... Helenopoli, imp. Joannis Theobaldi Schönwetteri, praelo Richteriano, 1609. 393, 104 p. 4o

Kötés: pergamen. – Poss.: 1) Anno 1615 Franciscus Listi (első kötéstáblán, belül); 2) Zrínyi „Sors bona ... 1652” exlibrise (uo.). – Bejegyzések: A címlapon, a lapszéken és az indexben Listi tudós alaposágú latin jegyzetei, kiegészítései, kiemelései. – Zagreb, BZ 36, Catalogus 162. (IV. Politici 11.)

2. VALERA, Cipriano de, transl.: La Biblia, que es, los sacros libros del Vieio y Nuevo Testamento. En Amsterdam, en casa de Lorenço Jacobi, 1602. [12], 268, 67, 88, [1] h. 2o

Kötés: pergamen. – Poss.: Francisci Listij mppa (címlap r.) – Eisenstadt, Esterházy 15,672 L/2

3. GUICCIARDINI, Lodovico; TELLE, Reinier, interpr.: Omnium Belgii, sive inferioris Germaniae regionum descriptio. Ludovico Guicciardino nobili Florentino auctore. Recens ex idiomate Italico, ad exemplar tertium ac postremum ab ipso auctore recognitum, magnaue passim accessione locupletatum, in Latinum sermonem conversa ... Amstelrodami[!], excud. Guilielmus Janssonius, 1613. 315 p. 2o
Kötés: pergamen. – Poss.: Francisci Listij (címlap r.). – Zagreb, BZ 391. 474. kötet

4. JUNIUS, Melchior: Orationum quae argentinensi in academia, exercitii gratia scriptae et recitatae ... tomi tres ... primus tomus ... Argentorati, sumpt. Lazari Zetzneri, 1611. [14], 1486, [32] p. 8o

Kötés: pergamen. – Poss.: Francisci Listi (elülső kötéstábla, belül) – Eisenstadt, Esterházy 14,750 C/10

5. KECKERMANN, Bartholomaeus: Disputationes practicae, nempe ethicae, oeconomicae, politicae. In Gymnasio Dantiscano intra biennium ad lectionum philosophicarum cursum habitae, sub praesidio Bartholomaei Keckermanni, philosophiae ibidem Professoris. Ita scriptae, ut totius Philosophiae Practicae brevia ac methodica Systemata, simul et praecipuarum materiarum Controversias ac Problemata contineant. Hanoviae, apud haer. Giulielmi Antonii, 1612. [28], 859 p. 8o

Kötés: pergamen. – Poss.: 1) Sum Francisci Listij. LB; 2) Sum Johannis Listij LB. junior [IV. János] (elülső kötéstábla, belül). – Eisenstadt, Esterházy 14,606 C/1

6. REUSNER, Elias: Genealogia imperatorum, regum, principum, comitum, baronum et dynastarum Germanorum totius orbis Christiani. Sive opus genealogicum catholicum, in quo praecipuae familiae basilikhai, maxime vero regum ac principum Germanorum in toto orbe Christiano dilatatorum stirpes ac prosapiae, inde ab earum origine usque ad praesentem aetatem continentur ... Francofurti, imp. Joannis Treutellii, 1612. 532 pp. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) REUSNER, Elias: Eliae Reusneri Leorini Basilikón operis genealogici catholici, de familiis regum et principum aliorumque procerum orbis Christiani pars V. Stirpes Britannicae, quae stemmata continent illustria regum Angliae et Britanniae: I. ex occidentalium

Saxonum regibus; II. ex Daciae regibus; III. ex Normanniae ducibus; IV. ex Blossii comitibus; V. ex Andium comitibus; VI. ex Wallis. (Francofurti ad Moenum, apud Nicolaum Baslaeum, 1592.) 92 pp. – (Coll. 3.) REUSNER, Elias: Basilikon operis genealogici catholici auctarium. Illustres stirpes et familias comitum, baronum, aliorumque procerum Sacri Imperii Romani, et praecipue Germaniae nostrae continens ... Francofurti, ex officina typographica Nicolai Baslaei, 1592. 299 ff.

Kötés: pergamen, két pár zöld vászonszalaggal. – Poss.: Francisci Listij Anno 1616. (elülső táblán, belül) – Zagreb, BZ 370, Cathalogus 78. (II. Historici omnis generis et nationis mixtim 40.)

7. RICHTER, Gregorius: Appendix ad regulas historicas, continens novorum axiomatum centurias tres ... Gorlici, typ. et sumpt. Johannis Rhambae, 1614. 516 p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) GUILLIMANN, Franciscus: Francisci Guillimanni De rebus Helvetiorum, sive antiquitatum libri V. ... Friburgi Aventicorum, ex officina typographica M. Wilhelmi Maess, 1598. 457 p. 4o

Kötés: pergamen, két pár zöld vászonszalaggal. – Poss.: Francisci Listij mp. (első táblán, belül) – Bejegyzések: az előzéklevel rectón Listi bejegyzése: Erasmii iudicio. Poetica nihil aliud est, quam ex omnium disciplinarum delitijs ac medullis condita placenta, seu ex electissimis quibusque flosculis compositum mellificium. Paucis natus est, qui populum aetatis suae cogitat. Senec. in epist. 79. – Zagreb, BZ 35. Cathalogus 102. (III. Historici pannoniae et orientalium 16.)

8. SPECKLIN, Daniel: Architectura von Vestungen, wie die zu unsern Zeiten an Stätten, Schlössern und Claussen zu Wasser, Land, Berg und Thal mit ihren Bollwercken, Cavaliren, Streichen, Gräben und Läuffen mögen erbawet. Auch wie solche zur Gegenwehr wider den Feindt samt dem hiezu gehörigen Geschütz, ordentlich und nützlich sollen gebraucht werden ... Getruckt zu Straßburg, in Verlegung Lazari Zetzners Buchhandlers, 1608. 110 fol. 2o [– A nyomtatott szöveg után kéziratossal folytatás: Des andern thails der Beschreibung von der Fortification ... 57 fol.]

Kötés: pergamen, két pár zöld vászonszalaggal. – Poss.: Francisci Listij (első táblán, belül). – Bejegyzések: Néhány helyen Listi német margójegyzetei. – Zagreb, BZ 8. Cathalogus 195. (V. Militares 4.)

9. TIXIER de Ravisy, Jean; LYCOSTHENES, Conradus: Joannis Ravisii Textoris Nivernensis Officina nunc demum post tot editiones diligenter emendata, aucta, et in longe commodiorem ordinem redacta, per Conradum Lycosthenem Rubeaquensem. Cui hac editione accesserunt: eiusdem Ravisii Cornucopiae libellus, quo continentur loca diversis rebus per orbem abundantia. Item eiusdem auctoris, non vulgaris eruditionis epistolae, nunc recens accuratius castigatae, et prope innumeris mendis abstersae ... Basileae, apud haeredes Brylingereri, [1552]. 1576 coll. 4o

Kötés: pergamen, két rézcsattal. – Poss.: 1) Michaelis Listii et Amicorum suorum catalogo inscriptus 1611. 31. Maij (címlap r.); 2) D. Adami Vischeri (uo.); 3) Ego

Georgius H(...) (előzéklap v.); 4) Franciscus [Listi?] (hátsó táblán belül, többször, tollpróbaszerűen) – Bejegyzések: A lapszéleken hosszabb latin jegyzetek Listi kezével. Egy másik, ismeretlen kéz rövidebb, egyszavas kiemelései is. Helyenként a kiemelt szó magyar megfelelőjét is feljegyzi: leo oroszlan (col. 291). A hátsó táblán, belül ismeretlen kéz latin és német tollpróbái (saec. XVII). – Zagreb, BZ 168, Catalogus 352. (IX. Scholastici 10.)

10. UFFANO, Diego; BRY, Johann Theodor de, transl.: Archeley, das ist gründlicher und eygentlicher Bericht von Geschüß und aller Zugehör, beneben außführlicher Erklärung was einem Generali oder Obersten über das Geschüß beydes in einem Läger, und in einem belägerten Ort oblige und befohlen. Item wie Batterien und Contrabatterien, Brücken, Steg, Minen und verborgene Gang, beneben allerhandt zum Krieg gehörige und der Archeley anhangige Maschinen, auch mancherley Feuerwerck, den Feind zu Wasser und zu Land damit zubeschädigen wol an zu ordnen. Nach eygener Erfahrung in den Niederländischen Kriegen in Hispanischer Sprach beschrieben unnd an Tag gegeben ... Gedruckt zu Franckfurt, bey Egenolph Emmeln, 1614. 179 p. + 25 tab. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) ERRARD de Barle-Duc, Jean; BRY, Weilandt Dietrichs de, transl.: Fortificatio, das ist künstliche und wolgegründte Demonstration und Erweisung, wie und welcher Gestalt gute Festungen anzuordnen, und wieder den Feind, so sie mit Heerskrafft nach allem Vortheil möchte angreifen, zu verwahren und zu versichern, auff allerley Orter und Gelegenheiten, wie die mögen zu befestigen vorfallen, gerichtet ... Getruckt zu Franckfurt am Mayn, bey Wolffgang Richtern, 1604. 71 p. + 38 tab. – (Coll. 3.) PERRET, Jacques; BRY, Johan-Theodor de, transl.: Architectura et Perspectiva. Etlicher Festungen, Stätt, Kirchen, Schlösser und Häuser, wie die auffs stärckeste, zierlichste und bequemste können gebawet oder auffgerichtet werden. Erstlich von einem Saphoischen vom Adel, Jacob Perret, in Französischer Sprach zu Pariß in Druck verfertigt ... Gedruckt zu Oppenheim, bey Hieronymo Gallern, 1613. 32 tabb. – (Coll. 4.) BOILLOT, Joseph; BRANTZ, Johannes, transl.: Artifices de feu, et divers instruments de guerre. Das ist künstlich Feuerwerck und Kriegs Instrumente, allerhandt vöste Orth zu defendirn und expugnirn. Josephi Boillot Langrini ... Zu Strassburg, Antonium Bertram, 1603. 183 p. 2o

Kötés: pergamen, két pár zöld vászonszalaggal. – Poss.: 1) Francisci Listij (első táblán, belül:); 2) C. Nic. a Zrin mp. Sors bona nihil aliud (első táblán, belül) – Zagreb, BZ 13. Catalogus 222. ([V.] Militares 30.)

11. VALLA, Giorgio; VALLA, Giovanni Pietro: Georgii Vallae Placentini Viri Clariss. De expetendis, et fugiendis rebus opus, in quo haec continentur. De Arithmetica libri III. ... De Musica libri V. ... De Geometria libri VI. ... Venetiis, In Aedibus Aldi Romani, Impensa, Ac Stvdio Ioannis Petri Vallae Filii Pietiss, 1501. [650] p. 2o Kötés: pergamen. – Poss.: Sum Francisci Listij[?] A. 1622. (címlap r.) – Eisenstadt, Esterházy 15,867 N/5

12. VELSTENIUS, Henricus: M. Henrici Velstenii ... Publici exercitationes ethicae ex decem libris ethocorum Nicomachiorum, aliisque optimis interpretibus potissimum depromptae, certa methodo conformatae ... Witebergae, typ. Mullerianis, imp. Pauli Helvigi, 1608. 8o

Kötés: pergamen. – Poss.: Franciscus Listius (elülső kötéstábla, belül) – Bejegyzések: Rustica gens est optima flent, sed pessima ridens. Ungentem pungit, pungentem rusticus ungit ... (előzéklap r.) – Eisenstadt, Esterházy 14,779 C/12

13. VERGILIUS Maro, Publius; RAMUS, Petrus: P. Virgilii Maronis bucolica, P. Rami ... praelectionibus exposita: quibus poetae vita praeposita est. Francofurdi, Wechel, Marnius et Aubrius, 1590. 368 p. 8o

Kötés: vaknyomásos bőr. – Poss.: Sum Francisci Listij emptus 9 fl. et 20 d. Posonii ab Johanne Baptista medicinae doctore. Anno 1608. – Eisenstadt, Esterházy 14,607 C/1

Listi III. János könyvei

1. CHYTRAEUS, David: Daudidis Chytraei regulae vitae ... Lipsiae, ex officina typ. Abrahami Bambergi. 363, [10] p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) DRESSER, Matthaeus: Matthaei Dresseri de festis diebus christianorum, iudaeorum, et ethnicorum ... Lipsiae, imp. Jacobi Apelij, 1597. [22], 324, [10] p. 8o

Kötés: pergamen, kódexlap. – Poss.: 1) Sum Johannis Listij L. B. (előzéklap recto); 2) Sum Matthaei Wointritj Brisensis Elijsi A(nn)o 1601 4 Nouem(bri) ... (uo.); 3) Vive deo gratus superiori et dono acceptus Patria utilis et proximo sodulus ad aguatis. Höfer (elülső kötéstábla, belül) – Eisenstadt, Esterházy 14,691 C/6

2. DASYPIDIUS, Petrus: AEEIKON. Graecolatinum in usum iuventutis Graecarum literarum studiosae, diligenter congestum ... Argentorati, in off. Vuendelini Rihelij, 1539. 295 fol. 8o

Kötés: fatáblás bőr. – Poss.: 1) List(ius) Lib. Baro (címlap r.); 2) Jo(annes) Bekesi (uo.) – Eisenstadt, Esterházy 14,821

3. GESNER, Conrad: Conradi Gesneri medici Tigurini Historiae animalium, lib. I. de quadrupedibus viviparis. Opus philosophis, medicis, grammaticis, philologis, poetis, et omnibus rerum linguarumque variarum studiosis, utilissimum simul iucundissimum futurum. Tiguri, apud Christ. Froschoverum, 1551. 1104 p. 2o

Kötés: fatáblás bőrkötés, két pár rézcsattal. – Poss.: 1) Comitissae a Zrinio (az első táblán, belül, Heinrich DAUN kezével egy beragasztott cédulán); 2) Sum Joannis Listij [Listi III. János] L. B. in Köpchen. Dono datus est liber iste a me suprascripto Ex. Comiti Nicolao Zrinio Croatiae Bano Domino meo Charissimo (uo.); 3) Munificentia Dominorum Bossany de Redek 1576 Zachariae Mossoczj Episcopi Tinninien(sis) (címlap r.); 4) Ex libris Georgij Branik de Ujhelly ab A(nn)o 1643. (uo.) – a p. 414. lévő bejegyzése szerint 1650-ben még övé a könyv. – Bejegyzések: Branik, Mossóczy és egy ismeretlen kéz (Listi?) latin és magyar glosszái, margójegyzetei. – Zagreb, BZ 115. 473. kötet

Listi Tamás könyvei

1. BECKMAN, Christian: Christiani Becmani Bornensis Manuctio ad Latinam linguam, nec non de originibus Latinae linguae, quibus passim alia multa philologiae propria, pro meliori vocum ac rerum cognitione inserta sunt ... Hanoviae, sumpt. Clementis Schleichii, et viduae Danielis Aubrii, 1629. 1172 p. 80
Kötés: pergamen. – Poss. ... Thomae et Johannis Listij [Listi IV. János] L. B. Junioris Anno 1656. die 24 Julij. Constat 4 Fl. (címlap r.) – Superexlibris: W V 1652. (első táblán) – Zagreb, BZ 56. Catalogus 357. (IX. Scholastici 15.)

2. LOSSIUS, Lucas, coll., dictata: Annotationes scholasticae in evangelia dominicalia, et ea quae in festis Iesu Christi, et sanctorum eius principibus, leguntur in ecclesia ... Franc., apud. hared. Chr. Egen., [1556.] [16], 304 p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.)
LOSSIUS, Lucas, coll.: Annotationes scholasticae, in evangelia, quae leguntur in praecipuis festis sanctorum Iesu Christi ... Franc., apud. hared. Chr. Egenol., [1551?] 1–104– p. [csonka] 80

Kötés: fatáblás, vaknyomásos bőr, egykor csatos. – Poss.: 1) Sum possessor Thomas Listius 1651 (címlap recto); 2) Hunc librum possidet Bohuslaus Faelix Chruclimenus (először kötéstábla, belül); 3) Hunc librum possidet anno 1594. (uo.) – A kötetben latin és német nyelvű jegyzetek vannak. – Eisenstadt, Esterházy 14,625 C/2

Listi IV. János könyvei

1. BECKMAN, Christian: Christiani Becmani Bornensis Manuctio ad Latinam linguam, nec non de originibus Latinae linguae, quibus passim alia multa philologiae propria, pro meliori vocum ac rerum cognitione inserta sunt ... Hanoviae, sumpt. Clementis Schleichii, et viduae Danielis Aubrii, 1629. 1172 p. 80
Kötés: pergamen. – Poss.: ... Thomae et Johannis Listij L. B. Junioris Anno 1656. die 24 Julij. Constat 4 Fl. (címlap r.) – Superexlibris: W V 1652. (első táblán) – Zagreb, BZ 56. Catalogus 357. (IX. Scholastici 15.)

2. ERASMUS Desiderius, Roterodamus: D. Erasmi Rot., de duplici copia commentarii duo, multa capitum et formularum accessione locupletati ... Parisiis, in officina Christiani Wecheli, 1539. [16], 308, [1] p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.)
QUINTILIANUS, Marcus Fabius: M. F. Quintiliani declamationes undeviginti ... Lugduni, apud Seb. Gryphium, 1555. 859 p. 80

Kötés: pergamen. – Poss.: Nunc sum Ex libris Joh(annis) Listij L. B. jun(ioris) Anno 1656. 24 Martij. (címlap r.) – Eisenstadt, Esterházy 14,270 A/10

3. KECKERMANN, Bartholomaeus: Disputationes practicae, nempe ethicae, oeconomicae, politicae. In Gymnasio Dantiscano intra biennium ad lectionum philosophicarum cursum habitae, sub praesidio Bartholomaei Keckermanni, philosophiae ibidem Professoris. Ita scriptae, ut totius Philosophiae Practicae brevia ac methodica Systemata, simul et praecipuarum materiarum Controversias ac Problemata contineant. Hanoviae, apud haer. Giulielmi Antonii, 1612. 80

Kötés: pergamen. – Poss.: 1) Sum Francisci Listij. LB; 2) Sum Johannis Listij LB. Junior(is) (elülső kötéstábla, belül) – Eisenstadt, Esterházy 14,606 C/1

4. SPERLING, Johann: »Institutiones physicae Johannis Sperlingii Phys. Prof. Publ. Wittebergae, apud Johannem Bergerum bibl. typis Jobi Wilhelmi Fincelii, 1639.« 1309 pp. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) BEGUIN, Jean; PELSHOFER, Johannes Georgius, not.: Tyrocinium chymicum Johannis Beguini, regis Gallige elemosynarii, antehac a viris clariss. dn. Christophoro Glückradt [pseud. = Johann Hartmann], et dn. Jeremia Barthio, philos. et medic. DD. etc. notis elegantibus illustratum, formulisque medicamentorum optimis et secretis locupletatum ... Wittenbergae, typis viduae Georgii Mulleri, imp. haeredum Clementis Bergeri, 1634. 480 p. 8o
Kötés: pergamen. – Poss.: Sum ex libris Johannis Listij L: B: Junioris in Kőpcheny. Anno Aerae Christianae 1655. 27. Septembris (a2 rectón). – Bejegyzések: számos helyen a lapszéleken Listi hosszabb-rövidebb latin jegyzetei. – Zagreb, BZ 224. 501. kötet

5. VEGETIUS Renuatus, Flavius: Flavii Vegetii Renati, viri inl.[!] De re militari libri quatuor. Post omnes omnium editiones, ope veterum librorum correcti, a Godescalco Stewechio Heusdano. Accesserunt Sex[ti] Julii Frontini Stratagematon libri quatuor, Aelianus De instruendis aciebus, Modestus De vocabulis rei militaris, Castrametatio Romanorum ex historiis Polybii. Accessit seorsum eiusdem G[odescalci] Stewechii in Fl[aviium] Vegetium Commentarius. Adiuncta eiusdem G[odescalci] Stewechii et Francisci Modii in Jul[ium] Frontinum Coniectanea et notae. Lugduni Batavorum, ex off. Plantiniana, apud Franciscum Raphelengium, 1592. 320, 480 p. 4o

Kötés: pergamen. – Poss.: Joannes Listius Junior, Liber Baro ... 1664 ... (előzéklap r.) – Bejegyzések: A négy leveles előzékfüzetre kalligrafikusan beírt versek és ajánlás: C. D. B. V. Joannes Listius junior, Liber Baro. Per Anagramma exacte, Hoc Pentametro: Bellona, in vitiis, robore nisa ruis. Enodatío ... – Zagreb, BZ 221. Cathalogus 218. (V. Militares 26.)

Listi Mihály könyve

TIXIER de Ravisy, Jean: Joannis Ravisii Textoris Nivernensis Officina nunc demum post tot editiones diligenter emendata, aucta, et in longe commodiorem ordinem redacta, per Conradum Lycosthenem Rubeaquensem. Cui hac editione accesserunt: eiusdem Ravisii Cornucopiae libellus, quo continentur loca diversis rebus per orbem abundantia. Item eiusdem auctoris, non vulgaris eruditionis epistolae, nunc recens accuratius castigatae, et prope innumeris mendis abstersae ... Basileae, apud haeredes Brylengeri, [1552]. 1576 coll. 4o

Kötés: pergamen, két rézcsattal. – Poss.: 1) Michaelis Listii et Amicorum suorum catalogo inscriptus 1611. 31. Maij (címlap r.); 2) D. Adami Vischeri (uo.); 3) Ego Georgius H(...) (előzéklapl v.); 4) Franciscus [Listi?] (hátsó kötéstáblán belül többször, tollpróbaszerűen). – Bejegyzések: A lapszéleken hosszabb latin jegyzetek Listi kezével. Egy másik, ismeretlen kéz rövidebb, egyszavas kiemelései is.

Helyenként a kiemelt szó magyar megfelelőjét is feljegyzi: leo oroszlan (col. 291). A hátsó táblán, belül ismeretlen kéz latin és német tollpróbái (saec. XVII). – Zagreb, BZ 168. Cathalogus 352. (IX. Scholastici 10.)

A Listi-család tagjainak ismert könyvei

<i>Név</i>	<i>Könyvtár</i>	<i>Kötet száma</i>
Ferenc	Zrínyi-könyvtár	7
	Esterházy-könyvtár	6
		összesen 13
I. János	Esterházy-könyvtár	7
	Szlovák Nemzeti Könyvtár	3
	ELTE Könyvtára	1
	Gyöngyösi Ferences Műemlék- könyvtár	1
	Zrínyi-könyvtár	1
	összesen 13	
II. János	Zrínyi-könyvtár	1
	összesen 1	
III. János	Esterházy-könyvtár	2
	Zrínyi-könyvtár	1
		összesen 3
IV. János	Zrínyi-könyvtár	3
	Esterházy-könyvtár	2
		összesen 5
Mihály	Zrínyi-könyvtár	1
		összesen 1
Sebestyén	Esterházy-könyvtár	1
	Gyöngyösi Ferences Műemlék- könyvtár	1
	Szlovák Nemzeti Könyvtár	1
		összesen 3
Tamás	Esterházy-könyvtár	1
	Zrínyi-könyvtár	1
		összesen 2
<i>8 fő</i>	<i>5 könyvtár</i>	<i>mindösszesen 41 kötet</i>

A Listi-család tagjainak ismert könyvei, intézmények szerint

Intézmény	Könyvek száma	Név
1. Budapest, ELTE Egyetemi Könyvtár	1	I. János
2. Kismarton, Esterházy-könyvtár	22	Ferenc, I. János, III. János, IV. János, Sebestyén, Tamás
3. Gyöngyös, Ferences Műemlékkönyvtár	1	I. János, Sebestyén
4. Turócszentmárton, Szlovák Nemzeti Könyvtár	4	I. János, Sebestyén
5. Zágráb, Zrínyi Miklós könyvtára	13	Ferenc, I. János, II. János, III. János, IV. János, Mihály, Tamás
5 intézmény	41 kötet ³²	8 fő

Bibliográfia

Állami (királyi és császári) tisztségviselők a 17. századi Magyarországon: Adattár. Összeáll. Fallenbüchl Zoltán. Budapest, 2002, OSZK, Osiris.

A Bibliotheca Zriniana története és állománya. Írták és összeállították: Hausner Gábor, Klaniczay Tibor, Kovács Sándor Iván, Monok István, Orlovsky Géza. Szerk. Klaniczay Tibor. Budapest, 1991. (Zrínyi-könyvtár IV.) Argumentum–Zrínyi Kiadó.

Fazekas István: A magyar udvari kancellária leltára 1577-ből. FONS 2002/1–3. 227–247. p.

Frisowitz, Balthasar: *Disputatio de Nobilitate, id est de Nobilitatis virtutibus, immunitatibus, privilegiis, et honoribus etc. Quam Summe Nobilissimo adjuvante in Inclita Academia Argentoratensi, Praeside Viro Clarissimo, Dn. Matthia Berneggero Eloquentiae Profess. Pub. ... propugnabit die 9. Iunii, Author Balthasar Frisowitz, N. Vngarus ... Argentorati, typ. Johannis Reppii, 1627.* 4o

Kemény József: A nagyköpcsényi Listi család eredete, növekedése és hanyatlása. Új Magyar Múzeum, (IV.) 1854. Junius, VI. füz. 489–511. p.

Kiss, Paulus–Kiss, Adamus–Locmann, Paulus–Czernack, Samuel: *Examen aetiologiae m. Johannis Kicheri Tübinga-Würtemberg, quo rationes migrationis ejus in synagogam papalem neque veras, neque solidas sed falsas, atque leviculas esse, in illustri Academia Reigomontana sub praesidio ... dn. Abraham Calovii, s.s. theol. d. ejusdemque; professoris publici, fautoris et praeceptoris sui aeviternum colendi disputationibus aliquot publicis ostenderunt Paulus et Adamus Kyssii Sarvariens., Paulus Lochmannus Tur., Samuel Czernack Bobotens. Pannonij autores et respondentes.* [Königsberg], typ. Johannis Reusneri, 1642. 4o

Kubini, Ladislaus: *Ioanni Lifthio Pannonio Episcopo Iavriensi, Viro Summa Doctrina, Virtuteque Insigni. Anno M.D.LXXVII. Die 5. Mar. in vrbe Praga, metropoli Bohemiae, vita functo, Epitaphia nomine ciuitatum Septemcastrensium in Transylvania ... Praegae, excud. Georgius Nigrinus, 1577.* 4o

Listi, Franciscus: *Quaestionum, praecipue politicarum, ex Agricola C. Cornelij Taciti collectarum fasciculus I. quem in illustri Argentinensium Academia Franciscus Listius L. B. in Kettsee, Prellenkirchen et Kabold,*

³² Ha hozzá vesszük azt a 22 kötetet, amelyben szerepel a „no.” jelzet egy számmal, akkor 45 kötet maradt fenn Zágrábban, s így összesen 63 kötetet hozhatunk kapcsolatba a Listi-családdal.

- etc. Moderante M. Mathia Berneggero, Historiarum in eadem professore ordinario, disquisitioni et examini subijcit mense Martio. Argentorati, typ. Johannis Caroli, 1616. 4o
- Listi, Johannes: *Commentariolus de coronatione Maximiliani II.* 1568. 8. sept. Posonii. Kiadta: Kovachich Márton György: *Solennia, inauguralia serenissimorum ac potentissimorum principum utriusque sexus, qui ex augusta stirpe Habsburgo-Austriaca sacra corona apostolica in reges hungarorum, reginasque periodo tertia redimiti sunt ...* Pest, typ. Matth. Trattner, 1796. 2o
- Listi, Johannes: *Adnotationes Joannis Listii Episcopi Vesprimiensis in exemplari Bonfinii, quod ei Joannes Sambucus dono misit Anno 1568. 10. Junii.* Kiadta: Kovachich Márton György: *Scriptores rerum Hungaricarum minores.* Tom. I. Budae, 1798. 8o
- Listi, Sebastianus: *Evangelia Dominicalia ex tempore versa per Sebastianum Lifthium Transylvanum Cibiniensem.* Viennae Austriae, excud. Michael Zimmermann, 1553. 4o
- Listi, Sebastianus-Büdy, Wolfgangus: *In commendationem libri carmen Sebastiani Listij. A3b In: Fabri, Joannes Hailbrun: Fructus, quibus dinoscuntur haeretici ...* [Viennae, Raphael Hoffhalter, 1558.] 8o
- A magyar könyvokultúra múltjából: Iványi Béla cikkei és anyaggyűjtése. Sajtó alá rend. és a függelékét összeállította Herner János, Monok István. Szeged, 1983, JATE BTK. (Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez 11.)
- Nagy Iván: *Magyarország családai czímerekkel és nemzedékrendi táblákkal.* Budapest, 1987–1988, Helikon.
- Nagy, Stephanus: *Dissertatio Theologica Refellens Dogma Papisticum De Transsubstantiationem Panis et Vini, in corpus et sanguinem Domini in SS. Eucharistia. Quam Adjuvante Christi Testatoris gratiâ Concedente Veneranda Facultate Theologica in illustri Academia Regiomontana Praesidente ... Dn. Abraham Calovio ... praeceptore suo aetatem Venerando Publice ventilandam, et examinandam proponit Stephanus Nagy Keöszegino-Ungarus Autor et Respondens ...* [Königsberg], typ. Reusnerianis, 1643. 4o
- Petronius: *Petronii Arbitri Massiliensis Satyrici Fragmenta, restituta et avcta, e Bibliotheca Johannis Sambuci.* Antverpiae, ex off. Christophori Plantini, 1565. 8o
- Ransanus, Petrus; Sambucus, Johannes, ed., comm.: *Epitome Rerum Vngaricarum velut per Indices descripta ... apud Mathiam Regem olim triennium Legato ...* Viennae Austriae, excud. Raphael Hofhalter, 1568. 2o
- Régi magyar irodalmi szöveggyűjtemény I. Humanizmus. Szerk. Ács Pál, Jankovics József, Kőszeghy Péter. Budapest, 1998, Balassi.
- Sambucus, Johannes, ed.: *Jani Pannonii episcopi Quinqve-Eccles: illius antiquis vatibus comparandi, recentioribus certe antepoenendi, quae vspiam reperiri adhuc potuerunt, omnia Opera Joannis Sambuci ...* Viennae Austriae, ex off. Caspari Stainhoferi, 1569. 4o
- Sambucus, Johannes: *Emblemata, cum aliquot nummis antiqui operis ...* Antverpiae, ex off. Christophori Plantini, 1564. 8o
- Szelestei N. László: *Oláh Miklós könyvtáráról.* In: *Program és mítosz között: 500 éve született Oláh Miklós: Az 1993. január 9–10-i kolozsvári megemlékezés anyagából.* Szerk. Mózes Huba. Budapest, 1994, Szent István Társulat. 51–69. p.
- Szinnyei József: *Magyar írók élete és munkái.* VII. köt. Budapest: Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése, 1980–1981.
- Zrínyi Miklós válogatott levelei. Vál., a szöveget gondozta és a jegyzeteket írta Bene Sándor, Hausner Gábor. Budapest, 1997, Balassi.

Edina Zvara

The Books of the Listi Family

The Listi family (with their origins in Nagyszeben, Transylvania) occupied positions in the church, in the army and in politics in 16th-17th century Hungary. They were in contact with important clerical and lay personalities of the era. These family relations or even friendships bound them to Miklós Oláh, to the families Thurzó, Bánffy, Kecskés and Zrínyi.

Till now we have found 41 books which were owned by eight members of the Listi family. Proof of this are their possessory notes. These books are kept now in five institutions: the National Library of Slovakia in Martin, the Esterházy library in Eisenstadt, the National and University Library in Zagreb, the University Library in Budapest and the Franciscan Library in Gyöngyös.

The possessory notes don't reveal the family inheritance of their books. There are just a few cases where we can find two or more family members' names. In most of the cases there is an inscription of just one member of the Listi family and incidentally the name of an external person or an institution.